

Innflutningsloft kemur ekki at broyta veiðu-mynstrið

Eitt innflutningsloft til ein trolara í staðin fyrri Vón til P.f. Norðstjörnu skuldi ekki volt landsstýringin nakrar politiskar ella prinsipiellar trupulleikar, siga fimm tingmenn í Suðurstreymoy í viðmerkingunum til eitt uppskot til samtyktar.

Hesin fimm, Jona Henriksen, Karin Kjølbro, Jóannes Dalsgaard, Erlendur Patursson og Juul Jacobsen, hava skotið upp, at P.f. Norðstjórnan beinanvegin fær innflutningsloft, sum felagið kundi rokna við varð givið sambært samráðingum við undanfarna landsstýri.

Í viðmerkingunum verður m.a. sagt, at tað hevur ikki bara týðning fyrri teir, sum áttu Vón, at fáa innflutningsloft, men fyrri mong onnur.

Víst verður á, at tað er eitt ávíst arbeiðsloft í Suðurstreymoy og í landinum sum heild og serliga innan fyrri fiskidnaðin.

— Fyri arbeiðsfólk á Baccalao hevur tørvandi innflutningsloft verið ein dyggur smeytur. Fyri at bota um støðuna er tað átroðkandi neyðugt, at innflutningsloft verður givið nú, siga lögtingsmenninir m.a. í viðmerkingunum.

Triggir fyrri spurningar

Í vikuni eru triggir fyrri spurningar settir. Jørgen Thomsen hevur spurt lögmann, hvat landsstýrið ætlar at gera við alginatvirkið á Strøndum, um tað ætlar at fyrirbyrgja, at tekniska útgerðin tekur skaða og um landsstýrið hevur ætlan um at gera nýggjar roynir at skera tara og framleiða alginat.

Eisini hevur J. Thomsen spurt, hvi Teistin ikki verður umvældur í Føroyum, og um landsstýrið hevur kannað henda møguleikan. Fyrispurningur frá F. Isaksen ber á sama borðið.

Vilhelm Johannesen:

Koyrifrádrátturin er ein táta — bert fáir litrar av bensini

Uppskotið hjá landsstýringum um avmarking av rentufrádráttinum í keypsáttmálum hækka skattarokningina munandi

— Koyrifrádrátturin er ein táta. Og ætlaða lækkingin í rentufrádráttinum ger, at m.a. hesir, sum skulu koyra til arbeiðis, sleppa at trekkja minni frá, og koma sostatt at fáa væl meira í skatti, enn áðrenn landsstýrið fór at pilka við skattalógina, sigur Vilhelm Johannesen, lögtingsmaður.

Landsstýrið hevur lagt fram uppskot um broytingar í skattalógini. Uppskotini hava verið til 1. viðgerð í lögtinginum í vikuni.

Uppskotini felna um hækking av barnafrádráttinum úr 1000 upp í 1200 kr., ein generell skattalækking hjá teimum lægri inntøkunum við eini broyting av skattastiganum og eisini skal ein partur av progressiónini í persónfrádráttinum yvir í landskattatalvuna.

Haraftrat skal rentufrádrátturin uppi keypsáttmálum broytast, soleiðis at rentufrádrátturin verður avmarkaður til diskonto (t.e. rentan hjá danska tjóðbankanum, sum í løtuni er 11 pst.) og 10 pst., ella 21 pst.

Ein onnur broyting skal sleppa fólk, sum arbeiða í menningararbeiði, undan skatti.

Mest ein javnføring

Landsstýrið metir, at hækkingin í barnafrádráttinum og tær generellu lækkingarnar fara at kosta landskassanum 14,6 mill. kr.

Hetta skal vera ein kompensátión — endurgjald — fyrri inntøkulógirnar, sum landsstýrið gjørdi seinasta heyst. Hesir tóku 50 mill. kr. frá føroyinginum.

Men Vilhelm Johannesen sigur, at hann setir eitt stórt spurnarkeini við, hvussu nógv er kompensátión og hvussu nógv er ein javnføring av skattastiganum.

Eitt stríð um stað

Týsdagin var orðaskifti á lögtingi um uppskot landsstýrisins at stovna ein studentaskúla í Eysturoynni.

Orðaskiftið var drúgt — og til tíðir hart. M.a. skýrdi Hilmar Kass Eilif Samuelsen at siga ósannindi við vilja.

Undir viðgerðini var m.a. upplýst, at orsøkin til uppskotið vóru heilstrupulleikar í Hoydølum. Av sumu orsøk settu fleiri tingmenn spurnarkeini við, um tað var neyðugt

Hann greiðir frá, at tá broytingarnar í skattalógini vórðu gjørdar í 1978, shuppu fólkapensiónirnar undan skatti. Men pensiónirnar eru dýrtíðarviðgjørdar. Tær eru tí hægri í dag og koma undir skatt aftur.

— Tí haldi eg, at bert er talan um litla kompensátión, men aftur ímóti um eina javnsetan, sigur Vilhelm Johannesen.

Kommunur fáa minni

Um broytingarnar í skattalógini, soleiðis at tær hægri inntøkurnar skulu gjalda meira, sigur Vilhelm Johannesen, at sambært hesi broytingini verður kommunan við sviðið soð.

Sum domi nevni hann eina inntøku upp á 230.000 kr. Eftir uppskotinum fær landið 731 kr. meira í skatti, meðan kommunan fær hesa upphæddina minni.

— Hesum kann javnaðarflokkurin ikki taka undir við, sigur Vilhelm Johannesen.

Koyrifrádrátturin bert 5—6 l. av bensini

Fyrr í ár hevur lögtingið samtykt nakrar skattabroytingar. Ein av høvuðsbroytingunum var hon, at koyrifrádrátturin skuldi loyvast av nýggjum.

Men upphæddin, sum skuldu kunna dragast frá, skuldi ásetast av landsstýringum og líkningarráðnum.

Upphæddin er kunngjørd: 70 oyru kunnu dragast frá fyrri hvønn kilometur. Men tær fyrstu 1500 kr. er ikki heimild fyrri at draga frá.

Vilhelm Johannesen sigur, at hetta er ein táta.

Dom: ein persónur hevur fimm kilometrar til arbeiðis. Ella 10 km. um dagin. 10 ferðir 70 oyru gevur sjei kr., sum hann kann draga frá fyrri hvønn dag. Vanliga verður roknað við 231 arbeiðsdøgum. Soleiðis kann tilsamans draga 1617 kr. frá.

Men tær fyrstu 1500 kr. kunnu ikki dragast frá.

Soleiðis eru bert 117 kr. eftir at draga frá fyrri eitt heilt ár!

Hesar 117 kr. geva ein frádrátt upp á um 50 oyru um dagin.

Um skatturin hjá viðkomandi er helvt av lønini, fær hann ein skattalækking upp á 25 oyru um dagin. Men vanligir lantakarar hava ikki so høgan skatt vanliga, soleiðis verður skattalækkingin uppaftur minni. Kanska bara eina 15 oyru um dagin — ella fyrri eina 5—6 litrar av bensini!

Skattarokningin verður hægri

Landsstýrið hevur nú skotið upp at minka rentufrádráttin í keypsáttmálunum.

Vanliga er rentan 28 pst. í keypsáttmálunum upp á bílar.

Landsstýrið mælir til at lækka rentufrádráttin til bert at vera diskonto og 10 pst., sum verður 21 pst., ellabert triggjar fjórðingar av rentuni.

Sum domi tekur Vilhelm Johannesen ein persón, sum hevur 10.000 kr. í rentu.

Áðrenn landsstýrið fór at eksperimentera, sum Vilhelm málber seg, hevði viðkomandi ongan koyrifrádrátt. Men hans kundi trekkja 42 pst. av rentunum beinleiðis av skattinum. Hetta gevur 4.200 kr.

Nú fær sami persónur ein skattalækking uppá einar 25 kr. um árið. Men ta hetta uppskotið er samtykt, kann viðkomandi ongan koyrifrádrátt. Men hans kundi trekkja 42 pst. av rentunum beinleiðis av skattinum. Hetta gevur 4.200 kr.

Nú fær sami persónur ein skattalækking uppá einar 25 kr. um árið. Men ta hetta uppskotið er samtykt, kann viðkomandi ongan koyrifrádrátt. Men hans kundi trekkja 42 pst. av rentunum beinleiðis av skattinum. Hetta gevur 4.200 kr.

Eftir verandi lóg kann viðkomandi trekkja 42 pst. av teimum 10.000 kr., ella sum nevnt 4.200 kr.

Taka vit so 3.175 kr. frá 4.200 kr., so fær viðkomandi eina skattarokning, sum er 1025 kr. hægri sambært tí nýggja uppskotinum.

leggja skúlan við Gøtugjógv út frá eini heildarmetan.

— Tað er min ábyrgd sum landsstýrismaður í skúlamálum, at útbyggingin er í tráð við hesa hugsan.

Eilif Samuelsen upplýsti, at landsstýrið er ikki fyrri at leggja skúlan við Gøtugjógv.

— Hetta meti eg vera eitt afturstig fyrri allan skúlskapin og leggi ikki navn til at vera landsstýrismaður í skúlamálum, um skúlskapurin í Føroyum skal spjæðast, segði Eilif Samuelsen.

Uppskotið verður nú viðgjørt í skúlanevndini.

Pensiónin hækka nú við 344 krónum

1. april hækka pensiónirnar hjá føroysku pensiónisturnum við nokrum hundrad krónum um mánaðin.

Týsdagin legði landsstýrismaðurin í almannamálum, Eilif Samuelsen, fram uppskot til samtyktar um m.a. pensiónshækkingar.

Talan er um fólkapensiónina og avlámipensiónina. Haraftrat kemur ein broyting í lógini um sjúkarakassar og barnagjöld.

Sambært viðmerkingum til uppskotið hækka vanliga pensiónin til stok við 344 kr. um mánaðin. Eftir hækkingina verður pensiónin 2.662 kr.

Pensiónin til hjún hækka við 604 kr., soleiðis at pensiónin verður 4.015 kr. Hetta er galdandi, tá báðir hjúnafelagarnir hava rætt til pensión.

Hesar hækkingarnar eru tilsaman mettar at kosta 20,4 mill. kr. Ríkiskassin letur 9,9 mill. kr. meðan landskassin letur 9,3 mill.

kr. Kommunurnar lata 1,2 mill. kr.

Hækkingin, sum nú fer fram, er hon, sum so nógv er talað og skrivað um hetta seinasta árið. Serliga hava tingmenn úr andstöðuni ført fram, at hækkingin átti at havt farið fram í fjør.

Tá legði javnaðarflokkurin eisini eitt uppskot fram um pensiónshækkingar.

Fyrrverandi landsstýrismaðurin, Vilhelm Johannesen, upplýsti tá, eins og hann hevur upplýst fleiri ferðir seinri, at undanfarna landsstýrið hevði samráðst við ríkisstýrið um hækkingarnar og alt var greitt at hækka pensiónirnar.

Men uppskotið hjá javnaðarflokkinum varð felt og undir eini umrøðu av pensiónunum í lögtinginum fyrri stuttum kom fram, at landsstýrið hevði ikki tikið málið upp í tingingum við myndugleikarnar fyrr enn í december í fjør.

300.000 kr. — so kann koyrast til Fámara

Eini 300.000 kr. og so er vegurin til Fámara koyrabarur.

Í Fámara — vestan fyrri Vágs bygd, á vestursíðuni á Suðuroynni — er ein bóndagurur við 35 neytum og stórum framtíðarætlanum.

Mjólkarframleiðslan hevur stóran týðning fyrri Vágs bygd, og tí hava teir fyra lögtingsmenninir fyrri Suðuroynna heitt á tingið um at seta 300.000 kr. av í studningi á figgjarætlanina til at gera vegin lidnan fyrri.

Í viðmerkingunum um uppskotið til samtyktar siga Atli Dam, Sverre Midjord, Flemming Mikkelsen og Ove Mikkelsen, at í 1946 fekk Arne Brattaberg dalin Fámara burtur av Prestafestinum. Engin vegur var til dalin og alt tilfar o.a. varð ført á mans- og hestabaki.

Fyrr í 50-unum fekk Brattaberg jattað studning til vegagerð og síðan er vegurin so gjørdur. Tað nógv hevur hann gjørt sjálvur. Men vegurin er ikki goður, og grúsið, sum hann hevur fingið úr

tunnlinum í Botni, har elverkið er, liggur ikki leingi á vegi í brattlendi.

Annars verður í viðmerkingunum upplýst, at garðurin hevur fingið eitt nymótans fjós, sum hevur rúm til 22 mjólkneyt. Í dag eru í Fámara 12 mjólkneyt og 23 ungneyt.

Í fjør var mjólkarframleiðslan 50.000 litrar. Í ár verður hon væntandi 75.000 kr. og í 1984 verður hon 100.000 litrar.

Tað er uppdýrkaðir 75.000 kvm., men velt av lendi er tókt at dyrka upp úr nýggjum til framleiðslu av øllum landbúnaðarvørum.

— Men alt sendur og fellur við einum samuligum vegasambandi, um haldast skal fram við jarðarbrúk í Fámara, eins og allar framtíðarætlanir um landbúnaðin har. Tí er avgerandi, at vegurin verður gjørdur liðugur og asfaltaraður, tí verandi vegur er einans ein grótvegur, sum ikki er koyrandi á við vanligum akførum, ofta illa nokk við traktori, siga tingmenninir í viðmerkingunum.